

Álit kæruneftndar lausafjár- og þjónustukaupa

Hinn 15. júní 2009 gaf kæruneftnd lausafjár- og þjónustukaupa svohljóðandi álit í málinu nr. M-33/2009:

I

Álitaefni og kröfugerð

Hinn 13. maí sl. bað X, hér eftir einnig nefndur álitsbeiðandi, um álit kæruneftndar lausafjár- og þjónustukaupa vegna kaupa á bifreiðinni Z af Y 16. apríl 2008. Álitsbeiðandi telur bifreiðina gallaða að því leyti að hún hafi ekki þá burðargetu sem upp hafi verið gefin við kaupin og vill rifta þeim og seljandi greiði sér hóflegar bætur fyrir það fjárhagstjón og óþægindi sem hann hafi orðið fyrir.

II

Málsmeðferð kæruneftndarinnar

Kæruneftndin gaf seljanda kost á andsvörum með bréfi, dags. 14. maí sl., og bárust þau 25. maí. Með bréfi, dags. 25. maí var álitsbeiðanda gefinn kostur á því að gera athugasemdir við andsvörin og frest til þess til 3. júní. Engin andsvör bárust. Með bréfi, dags. 10. júní sl. var aðilum tilkynnt að kæruneftndin hefði tekið málið til afgreiðslu.

III

Málavextir og rökstuðningur álitsbeiðanda

Álitsbeiðandi kveðst hafa keypt umrædda biðreið Z sem sé af gerðinni, árgerð 2004, af Y 16. apríl 2008. Á bifreiðinni hafi hvílt lán frá SP fjármögnun að fjárhæð kr. 2.665.801. Kaupverð bifreiðarinnar hafi verið greitt með yfirtöku lánsins. Um miðjan janúar sl. segist álitsbeiðandi hafa uppgötvað að bifreiðin sé haldin verulegum galla sem geri hana ónothæfa til þeirra verka sem hann hafi ætlað að nota hana, þ.e. burðargetan sé í raun 1556 kg. en eigi að vera 2251 kg. samkvæmt skoðunarvottorði. Bifreiðin hafi því 695 kg. minni burðargetu en upp hafi verið gefið. Álitsbeiðandi kveðst hafa haft samband við þá bílasölu sem annast hafi söluna en sér sagt þar að hafa samband við A tengdason seljanda. Þeir hafi þrívægis rætt saman og A hafi lýst því sem möguleika að láta kaupin ganga til baka þó með þeim skilyrðum að greitt yrði fyrir afnot bifreiðarinnar, að hún gengist undir nákvæma skoðun o.fl. Álitsbeiðandi kveðst og hafa haft samband við SP fjármögnun um riftunina. Sér hafi í upphafi verið vel tekið þar en síðar hafi öllum kröfum verið hafnað og sér bent á að hafa samband við seljanda. Kaupunum hafi hann formlega rift með ábyrgðarbréfi 1. apríl sl. en því bréfi hafi ekki verið svarað.

IV

Andsvör seljanda

Í andsvörinum, sem A tengdasonur seljanda ritar, er í upphafi lýst samskiptum hans og álitsbeiðanda sem ástæðulaust er að rekja hér sérstaklega. Tekið er fram að þeir tengdafaðgar hafi ekki vitað af neinum göllum á bifreiðinni. Því hefði verið komið áleiðis til álitsbeiðanda að þeir væru af öllum vilja gerðir til þess að leiða málið til sátta. Þeir hefðu leitað ráða hjá tveimur lögfræðingum sem hafi sagt þeim að álitsbeiðandi ætti

riftunarrétt gegn greiðslu sama verðs og bifreiðin var keypt á. Einnig hafi þeir sagt að þar sem 10 mánuðir væru liðnir frá kaupnum ætti seljandi rétt á að álitsbeiðandi greiddi honum fyrir afnotamissi af bifreiðinni um kr. 60.000 á mánuði fyrir þá 10 mánuði sem álitsbeiðandi hefði haft afnot af bifreiðinni. Þá hafi A haft samband við 4 löggilta bílasala sem hefðu sagt honum að sanngjarnt verð fyrir afnotamissinn væri kr. 40.000 á mánuði út frá þeim forsendum að rýrnun á bifreiðinni væri 1,7-1,9% á mánuði. A hafi síðan boðið álitsbeiðanda að taka bifreiðina til baka á sama kaupverði og hún var seld á og að hann greiddi kr. 40.000 fyrir hvern mánuð sem hann hefði átt bifreiðina. Auk þess hefði A óskað eftir því að bifreiðin yrði skoðuð af viðurkenndu skoðunarfyrtæki til þess að ganga úr skugga um að hún væri nú í sama ásigkomulagi og þegar kaupin fóru fram. Álitsbeiðanda hafi fundist mjög ósanngjarnt að greitt yrði sama kaupverð fyrir bifreiðina þar sem hann hefði hann hefði yfirtekið lán sem hvílt hafi á henni sem nú stæði í kr. 3,5-3,7 milljónum. Hins vegar sé skilningur seljanda sá að hann geti ekki borið ábyrgð á annarra manna lánum, enda fari kaupin fram á forsendum kaupanda hvort heldur sem hann staðgreiði kaupverðið eða taki lán fyrir því. Niðurstaða þessara viðræðna hafi verið sú að lítið væri í málinu að gera. Um sex mánuðum seinna hafi seljandi fengið bréf kærunefndarinnar. Þá segir orðrétt í andsvörum:

„Af fyrrgreindum upplýsingum og samskiptum við X eiga A og Y erfitt með að skilja hvað X er að fara fram. Þó má leiða líkum að því að X er einn af mörgum Íslendingum sem hafa fengið á sig skell með erlent lán, þar sem þau hafa hækkað mikið. Læðist sú hugsun óhjákvæmilega að hlutaðeiganda, að málsatvik snúist minna um bifreiðina en því meir um lánið sjálft á bílnum sem hann tók sjálfur ákvörðun um að yfirtaka.“

V

Niðurstaða kærunefndarinnar

Kærunefnd lausafjár- og þjónustukaupa telur að ágreiningur álitsbeiðanda og Y falli undir valdsvið nefndarinnar, sbr. III. kafla laga nr. 87/2006 um breytingu á lögum um lausafjárkaup, lögum um þjónustukaup og lögum um neytendakaup og 1. mgr. 7. gr. reglugerðar nr. 766/2006 um kærunefnd lausafjár- og þjónustukaupa. Viðskipti aðila falla undir lög nr. 50/2000 um lausafjárkaup, sbr. 1. gr. þeirra laga.

Ekki er að sjá af gögnum málsins að aðilar deili um það að burðargeta bifreiðarinnar Z sé 1556 kg. en ekki 2251 kg. eins og kemur fram í ljósríti af skoðunarvottorði sem lagt hefur verið fram í málinu. Þá kemur heldur ekki fram að burðargeta bifreiðarinnar hafi sérstaklega verið til umræðu við kaupin eða seljanda hafi verið kunnur sá munur á burðargetunni sem að framan er lýst.

Álitsbeiðandi byggir riftunarkröfu sína á þessum mun, þ.e. að bifreiðin hafi í raun ekki svarað til þeirrar lýsingar sem í skoðunarvottorði hennar er að finna um burðargetuna. Andsvör seljanda verður að skilja svo að hann hafni ekki riftunarkröfu álitsbeiðanda sem slíkri, en hins vegar setur hann fram ákveðin skilyrði fyrir því að gengið verði að henni.

Miðað við þá lýsingu á kaupnum sem fyrir liggur í gögnum málsins telur kærunefndin fullvíst að bifreiðin, þ.e. söluhluturinn, hafi verið seldur „í því ástandi sem hann er“ eins og segir í 19. gr. laga nr. 50/2000 um lausafjárkaup. Samkvæmt þeirri grein laganna er hlutur gallaður þegar:

- „a. hluturinn svarar ekki til þeirra upplýsinga sem seljandi hefur gefið um hann, eiginleika hans eða not og ætla má að þessi atriði hafi haft áhrif á það að kaup gerðust;
- b. seljandi hefur við kaupin vanrækt að gefa upplýsingar um atriði sem verulegu máli skipta varðandi hlutinn eða not hans og seljandi hlaut að þekkja til og kaupandi mátti ætla að hann fengi upplýsingar um, enda megi ætla að vanrækslan hafi haft áhrif á kaupin eða
- c. ástand söluhlutar er til muna verra en kaupandi hafði ástæðu til að ætla miðað við kaupverð og atvik að öðru leyti.“

Byggja verður á því að bifreiðin hafi ekki svarað til þeirra upplýsinga um burðargetuna sem um hana voru skráðar í skoðunarvottorðið. Niðurstaða kærunefndarinnar er sú að af þeim sökum hafi bifreiðin verið gölluð við kaupin í skilningi a-liðar 1. mgr. 19. gr. laga nr. 50/2000 sem rakinn er hér að framan. Af því leiðir að álitsbeiðandi öðlast rétt samkvæmt 1. mgr. 30. gr. laga nr. 50/2000 en þar segir m.a. eftirfarandi:

„Ef söluhlutur reynist gallaður og gallinn er hvorki sök kaupanda né stafar af aðstæðum sem hann varða getur kaupandi samkvæmt ákvæðum 31.-40. gr. krafist úrbóta, nýrrar afhendingar, afsláttar, riftunar og skaðabóta ásamt því að halda eftir greiðslu kaupverðs samkvæmt ákvæði 42. gr.“

Álitsbeiðandi segist ekki hafa uppgötvað gallann fyrr um miðjan janúar sl. og verður að gera ráð fyrir að fljótlega upp úr því hafi hann kvartað við seljanda. Það er þó ljóst að bifreiðin hafði verið í eigu álitsbeiðanda í um 9 mánuði þegar hann kveðst hafa orðið var við gallann og verður að gera ráð fyrir að hann hafi getað haft óskert not af henni í þann tíma eða gallinn komið að lítilli sök, en að öðrum kosti er líklegt að hann hefði uppgötvað gallann fyrr. Formlegt riftunarbréf er dags. 31. mars 2009. Samkvæmt framanskráðu er það niðurstaða kærunefndarinnar eins og atvikum er háttað að álitsbeiðandi hafi kvartað án ástæðulauss dráttar frá því að hann fékk vitneskju um gallann, sbr. ákvæði 2. mgr. 39. gr. laga nr. 50/2000. Samkvæmt 1. mgr. 39. gr. laganna getur kaupandi krafist riftunar megi meta galla til verulegra vanefnda. Það er álit kærunefndarinnar að framangreindan galla verði að meta verulegan og því sé álitsbeiðanda riftun heimil.

Í 1. mgr. 64. gr. laga nr. 50/2000 segir að sé kaupum rift falli niður skyldur aðila til að efna þau, en í 2. mgr. er kveðið á um að hafi kaupin verið efnd að fullu eða hluta megi krefjast skila á því sem hefur verið móttakið. Af þessu ákvæði leiðir að riftunin hefur það í för með sér að álitsbeiðandi á að skila seljanda bifreiðinni og seljandi að greiða álitsbeiðanda kaupverðið samkvæmt reglum laga nr. 50/2000.

Að framan er rakið að kaupverð bifreiðarinnar var kr. 2.665.831 sem var greitt með því að álitsbeiðandi yfirtók 14. apríl 2008 lán sem hvíldi á bifreiðinni og gerðist skuldari þess með þeim hætti og ábyrgðist því greiðslu þess samkvæmt þeim skilmálum sem kveðið er á um í lánssamningnum. Álitsbeiðanda var í sjálfsvald sett hvort hann kaus fremur að staðgreiða bifreiðina heldur en að yfirtaka það lán sem á henni hvíldi eða greiða kaupverðið með einhverjum öðrum hætti sem samkomulag hefði náðst um. Álitsbeiðandi tók þar með þá áhættu sem kunní að vera samfara hverjum greiðslumöguleika. Í því tilviki að álitsbeiðandi hefði staðgreitt bifreiðina hefði seljandi getað aflétt því láni sem á henni hvíldi. Enda þótt fallist sé á riftunarkröfu álitsbeiðanda hefur það því ekki þær afleiðingar að álitsbeiðandi geti krafist þess að seljandi yfirtaki

lánið eins og það nú stendur heldur á álitsbeiðandi rétt til þess að seljandi endurgreiði honum kr. 2.665.801 með vöxtum frá því að hann tók við greiðslu kaupverðsins, þ.e. 14. apríl 2008, sbr. ákvæði 2. mgr. 65. gr. laga nr. 50/2000. Í síðastnefndri lagagrein er vísað til 71. gr. laga nr. 50/2000 um það hverja vexti á að greiða en í þeirri lagagrein er aftur á móti vísað til ákvæða vaxtalaga. Verður að líta svo á að í þessu tilviki eigi að greiða vexti af endurgreiðslukröfunni í samræmi við ákvæði 3. og 4. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu. Álitsbeiðanda ver hins vegar að aflétta því láni sem á bifreiðinni hvílir.

Í 1. mgr. 65. gr. laga nr. 50/2000 segir að eigi seljandi að endurgreiða kaupverðið beri kaupanda að greiða hæfilegt endurgjald fyrir veruleg not sem hann hefur haft af söluhlutum. Eins og fyrr segir eru líkur á að álitsbeiðandi hafi haft eðlileg not af bifreiðinni á þeim tíma sem hann átti hana alla vega þar til að hann uppgötvaði í janúar sl. að burðargetan var minni en hann hélt. Samkvæmt framangreindi lagagrein á seljandi því rétt á hæfilegu endurgjaldi fyrir afnot álitsbeiðanda af bifreiðinni. Kærunefndin telur að það endurgjald sé hæfilega ákveðið kr. 400.000.

Endurgjald þetta ætti að mæta eðlilegu sliti á bifreiðinni á þeim tíma sem hún hefur verið í eigu álitsbeiðanda og því verður seljandi að una. Hafi hins vegar orðið einhverjar sérstakar skemmdir á bifreiðinni kann að vera að álitsbeiðandi sé ábyrgur fyrir þeim en kærunefndin getur eðlilega ekki tekið afstöðu til slíks þar sem engar upplýsingar þar að lútandi liggja fyrir.

Álitsbeiðandi gerir kröfu til þess að fá greiddar bætur fyrir fjárhagstjón og óþægindi sem hann hafi orðið fyrir. Hann hefur ekki sýnt fram á slíkt tjón eða lýst því með neinum hætti en við það endurgjald sem honum er gert að greiða fyrir afnot bifreiðarinnar er haft í huga að hann kunni að hafa haft takmörkuð afnot af bifreiðinni eftir að hann komst að raun um hver burðargeta hennar í raun var.

Þar sem krafa álitsbeiðanda um riftun kaupanna er tekin til greina er ekki ástæða til þess að kærunefndin fjalli sérstaklega um önnur vanefndaúrræði sem álitsbeiðandi kynni að eiga rétt á.

VI

Álitsorð

Álitsbeiðandi, X, á rétt til að rifta kaupum á bifreiðinni Z. Gegn skilum á bifreiðinni ber seljanda, Y, að greiða álitsbeiðanda kr. 2.665.801 með vöxtum samkvæmt ákvæðum 3. og 4. gr. laga nr. 38/2001 frá 14. apríl 2008 til greiðsludags. Álitsbeiðanda ber að aflétta láni sem á bifreiðinni hvílir og greiða seljanda kr. 400.000 fyrir afnot hennar.

Friðgeir Björnsson
formaður

Guðrún Björk Bjarnadóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

